

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાતની ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૫૪૦૪/૨૦૧૭

સાથે

ક્રિમિનલ પ્રકીર્ણ અરજી (પક્ષમાં જોડાવા માટે) નંબર ૧/૨૦૨૨

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૫૪૦૪/૨૦૧૭ માં

સાથે

આર/ સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ એપિલિકેશન નંબર ૨૩૭૪/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિખિલ એસ. કરિયલ

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	હા.
૨	પત્રકારોને રીફર કરવામાં આવે કે નહીં?	હા.
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	ના.
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં	ના.

	આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
--	---	--

મીર તાજ મોહમ્મદના પુત્ર શાહ રુખ ખાન

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને ૧ અન્ય(ઓ)

ઉપસ્થિતિ

અરજદાર (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી સલિલ એમ ઠાકોર (૫૮૨૧) સાથે શ્રી મિહિર ઠાકોર, પરિષ્ઠ વકીલ

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૨ માટે શ્રી રામનંદન સિંહ (૧૧૨૬)

સામાવાળા (ઓ) નંબર ૧ માટે શ્રી મિતેશ અમીન, સરકારી વકીલ

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી નિખિલ એસ. કરિયલ

તારીખ:૨૭/૦૪/૨૦૨૨

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી સલિલ ઠાકુર સાથે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકુર, સામાવાળા-રાજ્ય વતી વિદ્વાન સરકારી વકીલ શ્રી મિતેશ અમીન, સામાવાળા નંબર ૨ ફરિયાદી વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામનંદન સિંહ અને ક્રિમિનલ મિસેલેનિયસ એપ્લિકેશન નંબર ૧/૨૦૨૨ માં વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ. એમ. મદની વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ. એમ. ખરાડી.

૨. આ અરજીઓ દ્વારા, અરજદારે વડોદરાના ૧૧મા જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ સમક્ષ પેનિંગ ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૨૨૬૬૩/૨૦૧૭ અને તેની સાથે સંકળાયેલી અન્ય કાર્યવાહીને રદ કરવાની માંગ કરી છે.

૩. વર્તમાન અરજી પર નિર્ણય લેવા માટે સંબંધિત સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ ગણાવ્યા છે:

અરજીકર્તા જે ફિલ્મ 'રઈસ "માં મુખ્ય અભિનેતા હતા, તેમણે તેની રજૂઆત પહેલાં મુંબઈથી દિલ્હી સુધીની ટ્રેન મુસાફરી દ્વારા ફિલ્મના પ્રચારની કવાયત હાથ ધરી હતી. જ્યાં સુધી વર્તમાન મુદ્દાની વાત છે, તે વડોદરા રેલવે સ્ટેશન પર ટ્રેન રોકાઈ ત્યારે બનેલી કેટલીક કથિત ઘટનાઓ સાથે સંબંધિત છે. શરૂઆતમાં રેલવે સ્ટેશન પરની ઘટનાઓ માટે સામાવાળા નંબર ૨ એ પોલીસ સબ ઇન્સ્પેક્ટર, રેલવે પોલીસ સ્ટેશન, સયાજીગંજ, વડોદરાને ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને અન્ય બાબતોની સાથે અરજદાર સામે એફ. આઈ. આર. નોંધવાની વિનંતી કરી હતી. પોલીસ અધિકારીઓ તરફથી કોઈ જવાબ ન મળતાં સામાવાળા નંબર ૨એ અરજદાર અને અન્ય લોકો સામે વડોદરાના વિદ્વાન ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ પ્રથમ વર્ગની અદાલત સમક્ષ ખાનગી ફરિયાદ દાખલ કરી હતી. ક્રિમિનલ ઇન્કવાયરી નંબર ૨૧૮/૨૦૧૭ તરીકે નોંધાયેલી ફરિયાદમાં આરોપ મૂકવામાં આવ્યો હતો કે ૨૩/૦૧/૨૦૧૭ પર, અરજદાર રેલવે

અધિકારીઓની પૂર્વ પરવાનગી લીધા વિના અહીં ઉપર ઉલ્લેખિત ફિલ્મના પ્રચાર માટે ૨૩/૦૧/૨૦૧૭ પર ઓગસ્ટ ક્રાંતિ રાજધાની એક્સપ્રેસ ટ્રેનમાં મુંબઈથી દિલ્હી જઈ રહ્યો હતો. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે ટ્રેન વડોદરા રેલવે સ્ટેશનના પ્લેટફોર્મ નંબર ૬ પર રોકાઈ હતી અને જ્યારે અરજદારને જોવા માટે ચાહકોની ભારે ભીડ એકઠી થઈ હતી. એવો પણ આરોપ છે કે અરજદારે ભીડમાં 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી-શર્ટ' ફેંક્યા હતા અને તેને પકડવાને લઈને ભીડમાં ઝઘડો થયો હતો અને આવી ઝપાઝપીને કારણે ભાગદોડ થઈ હતી, જેના કારણે કેટલાક લોકો ઘાયલ થયા હતા અને કેટલાક લોકો બેભાન થઈ ગયા હતા. આ તબક્કે એ જણાવવું યોગ્ય રહેશે કે ફરિયાદમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવો પણ આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે અરજદારના બેદરકારીભર્યા કૃત્યોને કારણે સર્જાયેલી અંધાધૂંધીને કારણે એક વ્યક્તિનું અવસાન થયું હતું. આમ આક્ષેપિત ફરિયાદનો આરોપ લગાવતા ફરિયાદીએ વર્તમાન અરજદાર અને અન્ય બે સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ (એ), ૪૨૭, ૩૩૬ તેમજ રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૪૫ અને ૧૪૭ હેઠળ સજાપાત્ર ગુના માટે કાર્યવાહી કરવાની માંગ કરી હતી.

એવું લાગે છે કે ૦૨/૦૩/૨૦૧૭ ના આદેશમાં, ૧૫મા એડિશનલ સિવિલ જજ, જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ, વડોદરાએ નોંધ્યું હતું કે આ જ ગુનાના સંદર્ભમાં પોલીસ તપાસ પણ ચાલી રહી છે. તેથી, દંડ પ્રક્રિયા સંહિતા,

૧૯૭૩ (હવે પછી "સીઆરપીસી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની કલમ ૨૧૦ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, વિવાદિત ફરિયાદની કાર્યવાહી પર રોક મૂકવામાં આવી હતી અને તપાસ હાથ ધરનાર તપાસ અધિકારીને આદેશની તારીખથી ૪૫ દિવસની અંદર અહેવાલ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો. એવું લાગે છે કે પશ્ચિમ રેલવે, વડોદરાના નાયબ પોલીસ અધિક્ષકે પોલીસ અધિક્ષકોને તપાસ અહેવાલ નંબર ૬૪/૨૦૧૭ તારીખ ૧૭/૦૪/૨૦૧૭ રજૂ કર્યો હતો અને જ્યારે આ અહેવાલ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો હતો. એવું લાગે છે કે આવા અહેવાલને અનુસરીને, વિદ્વાત મેજિસ્ટ્રેટે વર્તમાન અરજદાર સામેની ફરિયાદની નોંધ લીધા પછી ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬, ૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ અને રેલવે અધિનિયમ, ૧૯૮૯ ની કલમ ૧૪૫, ૧૫૦, ૧૫૨, ૧૫૪ અને ૧૫૫ (૧) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૨૦૪ હેઠળ અરજદારને સમન્સ જારી કર્યું હતું. વધુમાં, જ્યાં સુધી ફરિયાદમાં આરોપી નંબર ૨ અને ૩ તરીકે નામ અપાયેલ અન્ય વ્યક્તિઓનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાત મેજિસ્ટ્રેટે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૨૦૩ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી ફરિયાદને નકારી કાઢી હતી.

આ તબક્કે, અરજદારે અન્ય બાબતોની સાથે આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે, જેમાં આક્ષેપિત ફરિયાદને પડકારવામાં આવી છે અને તપાસ અધિકારીના

અહેવાલને તેમજ વર્તમાન અરજદારને સમન્સ જારી કરીને વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૧૧/૦૭/૨૦૧૭ ના આદેશને વધુ પડકારવામાં આવ્યો છે.

૪. એવું લાગે છે કે શરૂઆતમાં ૨૭/૦૭/૨૦૧૭ તારીખના આદેશ દ્વારા, આ અદાલતની વિદ્વાન સહકારી ખંડપીઠે નિયમ બહાર પાડવા અને અહીં અરજદારની તરફેણમાં વચગાળાની રાહત આપવા માટે ખુશી વ્યક્ત કરી હતી.

૪.૧ આ તબક્કે, એ પણ ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે કે વર્તમાન અરજીની સાથે, ૨૩/૦૧/૨૦૧૭ પર રેલવે સ્ટેશન પર થયેલી અંધાધૂંધીને કારણે કથિત રીતે મૃત્યુ પામેલી વ્યક્તિના કાનૂની વારસદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજી, એક ફરિયાદ ફરીદ ખાન પઠાણ અને તેના બાળકો વધુ ખાસ કરીને, પક્ષ સામાવાળાઓ તરીકે સામેલ થવા અને વર્તમાન અરજીમાં દખલ કરવાની પરવાનગી માટે પણ આ અદાલત દ્વારા વિચારણા કરવામાં આવે છે.

૫. શરૂઆતમાં અરજદાર વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકુર, મૃતક વ્યક્તિની પત્ની અને બાળકો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી અરજીના સંદર્ભમાં, રજૂઆત કરશે કે સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી ફરિયાદમાં અરજદારોને સાંભળવાની જરૂર નથી. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ ખાસ કરીને સંબંધિત નાયબ પોલીસ અધિક્ષકના તપાસ અહેવાલ તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોરશે, ખાસ કરીને વડોદરા બરોડા હાર્ટ ઇન્સ્ટિટ્યૂટના કાર્ડિયોલોજિસ્ટ અને ડિરેક્ટર શિવરુદ્ર

બસરેજના નિવેદનો અને મૃતકના ભાઈ ફિરોઝખાન હબીબખાન પઠાણના નિવેદન તરફ. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ કિમિનલ મિસ્કના અરજદારોના નિવેદનના સંદર્ભ તરફ પણ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોરશે.સંબંધિત અહેવાલના ક્રમ નંબર ૮૫,૮૬,૮૭,૮૮ અને ૮૦ પર અરજી નંબર ૧/૨૦૨૨ અને જ્યારે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, અહેવાલમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે ઉપરોક્ત વ્યક્તિઓના નિવેદનો પ્રકૃતિમાં મૃતકના ભાઈ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિવેદન સમાન હતા.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે અહેવાલમાંથી સ્પષ્ટ દેખાય છે કે મૃતક રેલવે સ્ટેશન પર બેભાન થઈ ગયો હતો અને જ્યારે મૃતકને તેના પરિવારના સભ્યો અને અન્ય વ્યક્તિઓ દ્વારા તાત્કાલિક હોસ્પિટલમાં લઈ જવામાં આવ્યો હતો.જાણીતા વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે હોસ્પિટલમાં, ડૉક્ટર મહેશ બસરેજે મૃતકની તપાસ કરી હતી અને પરિવારના સભ્યોને જાણ કરી હતી કે તેનું અવસાન થયું છે અને જ્યારે ડૉક્ટરે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે મૃતકનું મૃત્યુ કાર્ડિયાક અરેસ્ટને કારણે થયું હતું. ડૉક્ટરે વધુમાં નોંધ્યું હતું કે મૃતકના શરીર પર કોઈ ઈજાના નિશાન કે અન્ય કોઈ નિશાન નહોતા. મૃતકના ભાઈનું નિવેદન દર્શાવે છે કે સંબંધિત ડૉક્ટરે પરિવારના સભ્યોને મૃતદેહનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવાનું કહ્યું હતું અને જ્યારે મૃતકના ભાઈ અને મૃતકની પત્ની સહિત પરિવારના સભ્યોએ નિર્ણય લીધો હતો કે મૃતકનું મૃત્યુ કાર્ડિયાક અરેસ્ટને કારણે થયું હતું, ત્યારે મૃતદેહનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવાની જરૂર નહોતી. તેથી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે સંબંધિત સમયે, કિમિનલ

મિસ્કના અરજદારો અરજી નંબર ૧/૨૦૨૨ મૃતકના મૃત્યુ અંગે કોઈ શંકા ન હોવાને કારણે પોસ્ટમોર્ટમ કરવામાં આવ્યું ન હતું.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે સ્વતંત્ર રીતે ફરિયાદ દાખલ ન કરી હોય અથવા અન્ય કોઈ કાર્યવાહી દાખલ ન કરી હોય, તો મૃતકનો પરિવાર ક્રિમિનલ મિસ્કમાં અરજદાર છે.અરજી નંબર ૧/૨૦૨૨ એ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને પણ પડકાર્યો ન હતો, જેમાં ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે પ્રક્રિયા જારી કરવામાં આવી ન હતી.વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઘટના પછી આશરે પાંચ વર્ષ સુધી કોઈ પગલાં ન લીધા પછી, આ અદાલત ઉપરોક્ત અરજદારોને પક્ષકારોના સામાવાળા તરીકે જોડાશે નહીં અને જ્યારે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે જ્યાં સુધી અરજીમાં હસ્તક્ષેપ કરવાના સંબંધમાં પાસાનો સંબંધ છે, તે આ અદાલતનો વિશેષાધિકાર હશે કે તે અરજદારોને આ અરજીમાં દખલ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ કે નહીં.

૬. જ્યાં સુધી આક્ષેપિત ફરિયાદનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, શરૂઆતમાં વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રેલવે અધિનિયમ, ૧૯૮૯ હેઠળની જોગવાઈઓ તરફ પણ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોરશે, જેના માટે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પ્રક્રિયા બહાર પાડવામાં આવી છે.વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ કાયદાની કલમ ૧૭ ૯ પર આધાર રાખશે અને રજૂઆત કરશે કે ઉપરોક્ત કલમ અમુક કલમો હેઠળ ગુનાઓ માટે ધરપકડની કલ્પના કરે છે અને જ્યારે કલમ ૧૭ ૯ (૨) કલમ ૧૩૭ થી ૧૩૯, ૧૪૧ થી

૧૪૭,૧૫૩ થી ૧૫૭,૧૫૯ થી ૧૬૭ અને ૧૭૨ અને ૧૭૬ માં ઉલ્લેખિત ગુનાઓના કિસ્સામાં, વોરંટ વિના ધરપકડ કરવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અધિકૃત અધિકારીની શક્તિની કલ્પના કરે છે. ત્યારબાદ રિલાયન્સને કલમ ૧૮૦ એફ પર મૂકવામાં આવે છે, જેમાં એવી કલ્પના કરવામાં આવે છે કે કલમ ૧૭ ૯ (૨) માં ઉલ્લેખિત કોઈપણ ગુનાના કિસ્સામાં, અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદ પર જ સંજ્ઞાન લઈ શકાય છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ સિવાય, અન્ય તમામ ગુનાઓ કે જેના માટે રેલવે અધિનિયમ હેઠળ પ્રક્રિયા જારી કરવામાં આવી હતી તે કલમ ૧૭ ૯ (૨) હેઠળ આવરી લેવામાં આવ્યા છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે જ્યાં સુધી કલમ ૧૮૦એફ હેઠળ નિર્દિષ્ટ કરાયેલ સંજ્ઞાન લેવાના બારના દૃષ્ટિકોણથી ઉપરોક્ત પાસાને ધ્યાનમાં લેતા, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૪૫, ૧૫૦ અને ૧૫૫ (૧) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુના તરીકે સંજ્ઞાન લઈ શક્યા ન હોત, ખાસ કરીને કારણ કે ફરિયાદ અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવી ન હતી. જ્યાં સુધી રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨નો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ન તો ફરિયાદ કે ન તો તપાસ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી તપાસ દર્શાવે છે કે રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અથવા ૧૫૨ હેઠળ કોઈ ગુનો કરવામાં આવ્યો હોવાનો આરોપ છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે કલમ ૧૫૦ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે ટ્રેનને તોડી પાડવાનો

અથવા તોડી પાડવાનો પ્રયાસ કરવાના સંબંધમાં છે અને જ્યારે કલમ ૧૫૨ સંબંધિત ગુનો દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે રેલવે દ્વારા મુસાફરી કરતી વ્યક્તિઓને ઈજા પહોંચાડવા અથવા ઈજા પહોંચાડવાનો પ્રયાસ છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ન તો અરજદાર પર દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે ટ્રેનને તોડી પાડવાનો પ્રયાસ કરવાનો અથવા દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે ઈજા પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કરવાનો અથવા રેલવે દ્વારા મુસાફરી કરતી વ્યક્તિને ઈજા પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કરવાનો આરોપ છે, તેથી, રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ બનાવવામાં આવતા નથી. આમ વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૮૦એફની નોંધ લેવાના પ્રતિબંધને ધ્યાનમાં રાખીને અને ખાસ કરીને રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓના સાદા વાંચનને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર સામે રેલવે અધિનિયમ હેઠળ કોઈ ગુના કરવામાં આવ્યા નથી.

૭. જ્યાં સુધી ભારતીય દંડ સંહિતાની જોગવાઈઓ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાની વાત છે, ત્યાં સુધી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે કલમ ૩૩૬, ૩૩૭ અને ૩૩૮ અન્ય બાબતોની સાથે ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીથી કરવામાં આવેલા કૃત્યો વિશે જણાવે છે જે કાં તો માનવ જીવન અથવા વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મૂકે છે અથવા આવા કૃત્યો દ્વારા કોઈ પણ વ્યક્તિને નુકસાન પહોંચાડે છે અથવા કોઈ પણ વ્યક્તિને ગંભીર ઈજા પહોંચાડે છે. વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ

ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮માં જોવા મળતા 'એટલા ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા' શબ્દ પર ભાર મૂકે છે.

૮. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યું કૃત્ય કે જે કાં તો માનવ જીવનને જોખમમાં મૂકે છે અથવા કલમો અનુસાર ગુકસાન પહોંચાડે છે તે માત્ર ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યું કૃત્ય નહીં હોય, પરંતુ તે ઉતાવળ અથવા બેદરકારી શબ્દના સામાન્ય અર્થની બહારનું કંઈક હોવું જોઈએ.આ તબક્કે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ **જેકબ મેથ્યુ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને (૨૦૦૫) ૬ એસ. સી. સી. ૧** માં નોંધાયેલા અન્ય એક કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખવાનો પ્રયાસ કરશે, લર્નડ એડવોકેટે રજૂઆત કરી છે કે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે એવું માન્યું છે કે ફોજદારી બેદરકારી સમાન કૃત્ય માટે, બેદરકારીનું પ્રમાણ ખૂબ જ ઊંચું હોવું જોઈએ, વધુમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સમજાવ્યું છે કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪-એ માં 'કુલ' શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો નથી, તેમ છતાં 'ઉતાવળ' અથવા 'ઉતાવળ' શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪એમાં થતું 'બેદરકારીભર્યું કૃત્ય' ને કુલ શબ્દ દ્વારા યોગ્ય ગણાવું પડશે.વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ (એ) હેઠળ ગુનાના સંદર્ભમાં બેદરકારી

અથવા ઉતાવળ એટલી ઊંચી હોવી જોઈએ કે તેને કુલ તરીકે ઓળખવામાં આવે અને આ સંદર્ભમાં જ "કુલ" શબ્દનો ઉપયોગ ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યા કૃત્યને લાયક ઠેરવવા માટે કરવામાં આવ્યો હતો.

૮.૧ આ સંબંધમાં વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂઆત કરશે કે જ્યારે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪-એ કોઈ પણ ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીભર્યું કૃત્ય કરીને મૃત્યુનું કારણ બનવાના સંબંધમાં જણાવે છે જે ગુનાહિત હત્યા સમાન નથી અને જ્યારે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત 'કુલ' શબ્દને વાંચે છે અથવા 'કુલ' શબ્દ સાથે 'ઉતાવળ અને બેદરકારી' અભિવ્યક્તિને લાયક ઠેરવે છે, ત્યારે તેનો હેતુ એ સ્પષ્ટ કરવાનો છે કે મૃત્યુ એવા કાર્યને કારણે હોવું જોઈએ જે ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્તરની બેદરકારી અને બેદરકારીનું હોવું જોઈએ. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરી છે કે જ્યાં આ કૃત્ય વ્યક્તિના મૃત્યુ તરફ દોરી ગયું હોય ત્યાં પણ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે કુલ શબ્દ સાથે ઉતાવળ અને બેદરકારી શબ્દને લાયક ઠેરવ્યો છે, જ્યારે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ અનુસાર ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬, ૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાના કિસ્સામાં, વિધાનસભાએ પોતે 'આમ' શબ્દનો ઉપયોગ કરીને ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યા કૃત્યને લાયક ઠેરવ્યું છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, આ કૃત્ય માટે જરૂરી ઉતાવળ અથવા બેદરકારીનું પ્રમાણ ખૂબ જ ઊંચું હશે, એટલે કે કુલ.

૯. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂઆત કરશે કે વર્તમાન અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલાં કૃત્યો, જે ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યાં કૃત્યો હોવાનો આરોપ છે, તે અરજદારની ભીડમાં 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી-શર્ટ' ફેંકવાની અને ભીડ તરફ હાથ હલાવવાની પ્રકૃતિમાં છે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે વર્તમાન અરજદાર તેમની ફિલ્મનો પ્રચાર કરી રહ્યો હતો અને આવા પ્રચાર દરમિયાન, આવા પદાર્થો ફેંકી દીધા પછી, કોઈ પણ પ્રકારની કલ્પના વિના, એવું ગણી શકાય કે આ કૃત્ય માનવ જીવન અથવા વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મૂકવા માટે એટલું ઉતાવળિયું અથવા બેદરકારીભર્યું હતું. વિદ્વાન વકીલ આગળ રજૂઆત કરશે કે આવા કૃત્યોએ ન તો માનવ જીવન અથવા જાહેર સલામતીને જોખમમાં મૂક્યું છે કે ન તો નુકસાન પહોંચાડ્યું છે અથવા કોઈ ગંભીર ઈજા પહોંચાડી છે જે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬, ૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓને યોગ્ય ઠેરવે છે.

૯.૧ આ તબક્કે, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ તપાસ અધિકારીના અહેવાલ તરફ, ખાસ કરીને તેના નિષ્કર્ષ તરફ, આ કોર્ટનું ધ્યાન દોરશે. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂઆત કરશે કે નિષ્કર્ષમાં અન્ય બાબતોની સાથે ખુલાસો થયો છે કે સંબંધિત ટ્રેન એટલે કે ઓગસ્ટ ક્રાંતિ રાજધાની એક્સપ્રેસ સામાન્ય રીતે પ્લેટફોર્મ નંબર ૨ અને ૩ પર રોકાશે, કારણ કે ત્યાં ભીડ હતી જે વર્તમાન અરજદારને જોવા માટે

એકઠી થઈ હતી, ટ્રેનને પ્લેટફોર્મ નંબર ૬ તરફ વાળવામાં આવી હતી. તપાસ અધિકારી નોંધે છે કે અરજદાર, ટ્રેનના કોચ નં. ૬ જ જે પ્લેટફોર્મ નંબર ૬ની સીડી પાસે રોકાઈ હતી. તપાસ અધિકારી નોંધે છે કે કોચ આવી સ્થિતિમાં રોકાયો હોવાથી, લોકોને વર્તમાન અરજદારની ઝલક મેળવવા માટે એક સાંકડી જગ્યાએ ઊભા રહેવાની ફરજ પડી હતી, જેના પરિણામે ભીડના લોકોમાં અંધાધૂંધી સર્જાઈ છે અને દબાણ સર્જાયું છે. તપાસ અધિકારી વધુમાં નોંધે છે કે જો ઉપરોક્ત ટ્રેન સીડીથી થોડી આગળ અથવા સીડીથી થોડી આગળ રોકાઈ હોત તો જે લોકો વર્તમાન અરજદારને જોવા આવ્યા હતા તેઓ ખસેડવા માટે જગ્યાના અભાવને કારણે મર્યાદિત ન હોત. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ આગળ તપાસ અધિકારીના તારણોનો ઉલ્લેખ કરશે કે કોચની આવી પ્લેસમેન્ટ રેલવે સત્તાવાળાઓની ભૂલ હતી. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ આ કોર્ટનું ધ્યાન સાક્ષીઓના નિવેદનો તરફ પાછા દોરશે, ખાસ કરીને રેલવે સ્ટેશન પર હાજર પોલીસ અધિકારીઓના નિવેદનો કે જે દર્શાવે છે કે ભીડના કેટલાક તત્વો જે અરજદારને જોવા આવ્યા હતા તે અનિયંત્રિત થઈ ગયા હતા અને આગળ ધપવા લાગ્યા હતા અને કોચ તરફ આગળ વધવા લાગ્યા હતા જેમાં અરજદાર મુસાફરી કરી રહ્યો હતો અને જ્યારે ભીડ સૂત્રોચ્ચાર કરી રહી હતી કે તેઓ અરજદારને જોયા વિના પાછા નહીં આવે અને જ્યારે ભીડ પ્લેટફોર્મની ધારની ખૂબ નજીક જઈ રહી હતી, ત્યારે તેમની સલામતી માટે હળવા બળનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હતો. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ઠાકોરે આ કોર્ટનું ધ્યાન કેટલાક સાક્ષીઓના નિવેદનો

તરફ પાછા દોરશે જે દર્શાવે છે કે ટ્રેન પ્લેટફોર્મ પર પહોંચ્યા પછી અને અરજદારે ભીડ વગેરે તરફ હાથ હલાવ્યા પછી, લગભગ ૧૦:૫૧ વાગ્યે સ્ટેશન છોડી દીધી હતી. જ્યાં ટ્રેન અચાનક અટકી ગઈ હતી અને જ્યારે લોકો રેલવે સ્ટેશન પર એકઠા થયા હતા ત્યારે ફરીથી કોચ તરફ દોડી ગયા હતા જેમાં અરજદાર મુસાફરી કરી રહ્યો હતો જેના કારણે પાછા અંધાધૂંધી સર્જાઈ હતી.તેથી વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂઆત કરશે કે જેમ કે ઘોર બેદરકારીનું કોઈ કૃત્ય હોઈ શકે નહીં જે વર્તમાન અરજદારને વધુ ખાસ કરીને તપાસ અહેવાલમાંથી પાછા આભારી હોઈ શકે, જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે અરાજકતા તરફ દોરી જવા માટે બહુવિધ કારણો હતા.

૧૦. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ **જેકબ મેથ્યુ (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં ફકરા નંબર ૩૮ તરફ આ કોર્ટનું વધુ ધ્યાન દોરશે, જ્યાં વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ અનુસાર માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે એવું માન્યું છે કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪-એ હેઠળ ફોજદારી જવાબદારી લાદવાની જરૂરિયાત એ છે કે મૃત્યુ આરોપીના ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યનું સીધું પરિણામ હોવું જોઈએ અને તે કાર્ય બીજાની બેદરકારીના હસ્તક્ષેપ વિના નિકટનું અને કાર્યક્ષમ કારણ હોવું જોઈએ.વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનો પર ભાર મૂક્યો છે, જે એ. આઈ. આર. ૧૯૬૫ એસ. સી. ૧૬૧૬માં કુર્બન હુસૈન મોહંમદલી બંગાવાલા વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના કેસમાં પાછા

નોંધવામાં આવ્યો હતો, જ્યાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે આ અધિનિયમ અગાઉના નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનો પર આધાર રાખે છે, જ્યાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે "તે કારણભૂત હોવું જોઈએ; તે પૂરતું નથી કે તે કારણભૂત ન પણ હોઈ શકે".વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંત પરથી જોવામાં આવે તો, માનવ જીવનને જોખમમાં મૂક્યું હોય અથવા ગંભીર ઈજા પહોંચાડી હોય તેવું કથિત કૃત્ય, જે પણ કેસ હોય, તે આરોપીના ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યનું સીધું પરિણામ હોવું જોઈએ અને જ્યારે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, જો કે તપાસના કાગળોમાંથી જોઈ શકાય તેમ કોઈ ગંભીર ઈજા થઈ નથી, તેમ છતાં ઈજા/ગંભીર નુકસાનનો કોઈ પણ આરોપ આરોપીના કૃત્યનું સીધું પરિણામ હોવો જોઈએ.વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ન તો અરજદારની ભીડમાં 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી-શર્ટ' ફેંકવાની અથવા ભીડ તરફ હાથ હલાવવાની ક્રિયાઓ 'કારણભૂત' હોઈ શકે નહીં, જેના પરિણામે રેલવે સ્ટેશન પર અંધાધૂંધી સર્જાઈ હતી.

૧૧. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ એ. આઈ. આર. ૧૯૭૨ એસ. સી. ૧૧૫૦ માં નોંધાયેલા અંબાલાલ ડી. ભટ્ટ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખશે.વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે

અવલોકન કર્યું હતું કે આરોપીએ ચોક્કસ કૃત્ય કરવામાં અમુક નિયમો અથવા નિયમોનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે જે બીજાના મૃત્યુનું કારણ બને છે, તે માત્ર હકીકત એ સ્થાપિત કરશે નહીં કે મૃત્યુ ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીભર્યા કૃત્યનું પરિણામ હતું અથવા આપું કોઈ કાર્ય મૃત્યુનું નિકટનું અને કાર્યક્ષમ કારણ હતું. આ સંદર્ભમાં વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ ઉપરોક્ત ચુકાદા પર આધાર રાખીને રજૂઆત કરશે કે અરજદારના કોઈ પણ કૃત્યને, કોઈપણ રીતે, રેલવે સ્ટેશનની કથિત ઘટનાઓનું નિકટનું અને કાર્યક્ષમ કારણ કહી શકાય નહીં.

૧૨. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ આગળ રજૂઆત કરશે કે જ્યાં સુધી તપાસમાં નામ અપાયેલ વ્યક્તિનું મૃત્યુ છે, ત્યાં સુધી તપાસ અહેવાલમાં પણ કોઈ પુરાવા નથી, કે મૃત્યુ અરજદાર તરફથી કોઈ ઉતાવળ અને બેદરકારીના કાર્યને કારણે થયું હતું, જ્યારે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ આગળ રજૂઆત કરશે કે ન તો અરજદારનું કાર્ય મૃત્યુ માટે કારણભૂત હતું અને ન તો આવા કૃત્યોને તેના માટે નિકટવર્તી અને કાર્યક્ષમ કારણ કહી શકાય. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે પ્રક્રિયા જારી કરવામાં આવી ન હતી.

૧૩. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ આગળ પુનરાવર્તન કરશે કારણ કે કથિત ગુનાઓ માટે બહુવિધ કારણો હતા જે થયા હતા અને જ્યારે વર્તમાન અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ કાર્યને રેલવે સ્ટેશન પર અંધાધૂંધીનું નિકટનું કારણ

કહી શકાય નહીં. રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂ કરશે કે આ અદાલત દ્વારા વિવાદિત ફરિયાદને રદ કરી શકાય છે.

૧૪. ઉપરોક્ત નિવેદનોને ધ્યાનમાં રાખીને વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ રજૂઆત કરશે કે દાવો કરાયેલ ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યું કૃત્ય માત્ર ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યું કૃત્ય ન હોઈ શકે, તેના બદલે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર જ્યારે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે 'કુલ' શબ્દનો ઉપયોગ કરીને ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યું કૃત્ય શબ્દને લાયક ઠેરવ્યો હોય, ત્યારે એવા કિસ્સામાં પણ કે જ્યાં ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યને કારણે વ્યક્તિનું મૃત્યુ થયું હોય, તો તે કિસ્સામાં વિધાનસભા પોતે 'ઉતાવળ અથવા બેદરકારી' તરીકે ઓળખાતી 'તેથી' શબ્દ દ્વારા લાયક ઠેર છે, ઉતાવળ અને બેદરકારીનું પ્રમાણ ખૂબ ઊંચું હોવું જોઈએ, જે તાત્કાલિક કેસમાં સંપૂર્ણપણે ગેરહાજર છે. .તેથી, વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર આ અદાલત દ્વારા વિવાદિત ફરિયાદને રદ કરી શકાય છે.

૧૫. સામાવાળા-રાજ્ય વતી હાજર રહેલા જાણીતા સરકારી વકીલ શ્રી મિતેશ અમીન રજૂ કરશે કે જ્યારે સામાવાળા નંબર ૨ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી ખાનગી ફરિયાદને કારણે કાર્યવાહી શરૂ થઈ હતી પરંતુ આખરે અહેવાલ તપાસ અધિકારી દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે જે મુદ્દાનો મુખ્ય મુદ્દો હશે. જાણીતા સરકારી

વકીલે વાજબી રીતે રજૂઆત કરી છે કે અહેવાલમાં એવી કોઈ સામગ્રી મળી નથી કે જેમાંથી એવું કહી શકાય કે વર્તમાન અરજદારનું કોઈપણ કાર્ય માનવ જીવન અથવા જાહેર સલામતીને જોખમમાં મૂકે છે અથવા તે સંબંધિત વ્યક્તિના મૃત્યુનું નિકટનું કારણ હશે. વિદ્વાન સરકારી વકીલ પણ વાજબી રીતે રજૂ કરશે કે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓ અનુસાર, અરજદારના કૃત્યોને "એટલા ઉતાવળિયા અથવા બેદરકારીભર્યા" તરીકે ગણી શકાય નહીં, જે કાં તો માનવ જીવન અથવા કોઈ પણ વ્યક્તિની વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મૂકે છે અથવા જે કોઈ પણ વ્યક્તિને ગંભીર ઈજા પહોંચાડે છે ". કોઈ પણ સંજોગોમાં જાણીતા સરકારી વકીલ રજૂ કરશે કે અહેવાલનો અભ્યાસ એ સૂચવતો નથી કે અરજદારનું કોઈ પણ કૃત્ય રેલવે સ્ટેશન પર બનેલી ઘટનાઓનું નિકટનું કારણ હતું.

૧૫.૧ આ અદાલતે વિદ્વાન સરકારી વકીલને વિનંતી કરી હતી કે મૃતકના પરિવારના સભ્યોની અરજીને આ તબક્કે આ અદાલત દ્વારા ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ કે કેમ અને જ્યારે વિદ્વાન સરકારી વકીલે વાજબી રીતે ધ્યાન દોર્યું છે કે હાલની કાર્યવાહી ખાનગી ફરિયાદમાંથી ઉદ્ભવે છે, ત્યારે પીડિતાના પરિવારે આશરે ૫ વર્ષના વયગાળાના સમયગાળામાં કોઈ પણ કાર્યવાહી શરૂ કરી નથી અથવા લડત આપી નથી, જ્યારે આ અદાલત અરજી પર વિચાર કરી શકશે નહીં પરંતુ તે જ સમયે વિદ્વાન સરકારી વકીલ રજૂ કરશે કે અરજદારો પાસે વધુ ખાસ

કરીને કહેવા માટે કંઈક હોઈ શકે છે કારણ કે તેઓ દાવો કરી રહ્યા છે કે મૃત્યુની કમનસીબ ઘટના હતી. રેલવે સ્ટેશન પર થયું તેથી અરજદારોને દરમિયાનગીરી કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે.

૧૬. ફરિયાદી વતી જાણીતા વકીલ શ્રી રામનંદન સિંહે હાલની અરજીનો ઉગ્ર વિરોધ કર્યો છે.લર્નડ એડવોકેટ ખાસ કરીને રેલવે સત્તાવાળાઓ દ્વારા આપવામાં આવેલી તારીખ ૨૩/૦૧/૨૦૧૭ પરની ફિલ્મના પ્રચાર માટે આપવામાં આવેલી પરવાનગી તરફ ધ્યાન દોરશે.જાણકાર સરકારી વકીલ રજૂ કરશે કે, વધુ ખાસ કરીને નિયમો અને શરતોની કલમ (૫) માં આપવામાં આવેલી પરવાનગીની શરતો અને નિયમો દર્શાવે છે કે રેલવે વહીવટીતંત્રને અન્ય બાબતોની સાથે સાથે રેલવે કર્મચારીઓ, જાહેર, રેલવે, સંપત્તિ અને અસ્કયામતોની સલામતી અને સુરક્ષાનું કડક પાલન કરવાની જરૂર છે.વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરશે કે ઉપરોક્ત કલમ અન્ય બાબતોની સાથે જરૂરી છે કે શૂટિંગ કરનાર પક્ષ શૂટિંગ-ફ્રૂ વગેરેના સભ્યોની સલામતી અને સુરક્ષા માટે સંપૂર્ણપણે જવાબદાર રહેશે અને જ્યારે, વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે શૂટિંગ ફ્રૂના કોઈ પણ સભ્યની ઈજા અથવા જાનહાનિ માટે રેલવે વહીવટીતંત્રને કોઈ પણ રીતે જવાબદાર ઠેરવી શકાય નહીં.

૧૭. સામાવાળા નંબર ૨ વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામનંદન સિંહે પણ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬ તરફ આ કોર્ટનું ધ્યાન દોર્યું હતું.વિદ્વાન વકીલ રજૂ

કરશે કે "આટલી ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીપૂર્વક" શબ્દને હકીકતો અને પરિસ્થિતિના સંદર્ભમાં વધુ ખાસ રીતે વાંચવો પડશે, વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર વર્તમાન અરજદારના કૃત્યે માનવ જીવનને સ્પષ્ટપણે જોખમમાં મૂક્યું હતું તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિંહના જણાવ્યા અનુસાર, અરજદાર માટે યોગ્ય સુનાવણી એ સાબિત કરવા માટે યોગ્ય ઉપાય હશે કે આચરવામાં આવેલા કૃત્યો એવા પ્રકૃતિના ન હતા કે જે માનવ જીવનને જોખમમાં મૂકે.

૧૮. વિદ્વાન વકીલ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ૧૧/૦૭/૨૦૧૭ તારીખના આદેશ પર વધુ આધાર રાખશે, જેમાં વર્તમાન અરજદારને સમન્સ જારી કરવામાં આવ્યું છે. વિદ્વાન વકીલ રજૂ કરશે કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે સ્પષ્ટપણે અવલોકન કર્યું છે કે અરજદાર જાણતો હતો કે તેની તરફથી કાર્યવાહીથી અંધાધૂંધી સર્જાશે અને તેમ છતાં, તેણે આ કૃત્ય બેદરકારી અને બેદરકારીથી કર્યું હતું. વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિંઘ રજૂ કરશે કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ પ્રથમ દૃષ્ટિએ આવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે, આમ આ અદાલત આ તબક્કે દખલ ન કરી શકે.

૧૯. વિદ્વાન વકીલે (૨૦૧૩) ૧૪ એસ. સી. સી. જજ માં નોંધાયેલા ફિયોના શ્રીખંડે વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખ્યો હતો. વિદ્વાન વકીલ રજૂ કરશે કે મેજિસ્ટ્રેટે પ્રથમ દૃષ્ટિએ નિષ્કર્ષ પર આવ્યા પછી, વર્તમાન અરજદારને સમન્સ જારી કર્યું હતું, તે તબક્કો ન હોઈ શકે કે જેના પર આ અદાલત દખલ કરશે અને ઉપરોક્ત કવાયતને રદ

કરશે.વિદ્વાન વકીલ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનો પર આધાર રાખશે કે ફરિયાદના તબક્કે, મેજિસ્ટ્રેટ માત્ર ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આરોપો સાથે સંબંધિત છે અને માત્ર પ્રથમ દષ્ટિએ સંતોષ કરવો પડશે કે શું આરોપી સામે આગળ વધવા માટે પૂરતા આધારો છે કે કેમ અને તે મેજિસ્ટ્રેટનો પ્રાંત નથી કે જે કેસની યોગ્યતા અથવા ખામીઓ પર વિગતવાર ચર્ચાની તપાસ કરે.

૨૦. વિદ્વાન વકીલે ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ અફરોઝ મોહમ્મદ હસનફઢા (૨૦૧૯) ૨૦ એસસીસી ૫૩૯ માં નોંધાયેલા કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણય પર વધુ આધાર રાખ્યો છે.વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિંઘ રજૂઆત કરશે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે પુનરાવર્તન કર્યું છે કે જારી કરવાની પ્રક્રિયાના તબક્કે, અદાલતે સંભવિત બચાવ શરૂ કરવાની જરૂર નથી અને અદાલતને પણ કેસની યોગ્યતા અને ખામીઓની તપાસ કરવાની જરૂર રહેશે નહીં.તેથી વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરશે કે આ તબક્કે આ અદાલત વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટના આદેશમાં દખલ ન કરી શકે.

૨૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી એમ. એમ. મદની વતી વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખરાડીને ક્રિમિનલ મિસ્કમાં અરજદારો વતી દલીલ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.અરજી નંબર ૧/૨૦૨૨.વિદ્વાન વકીલ રજૂ કરશે કે અરજદારનું 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી-શર્ટ' ફેંકવાનું કૃત્ય હકીકતમાં અરજદારનું ઉતાવળિયું અને

બેદરકારીભર્યું કૃત્ય હતું, ખાસ કરીને વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખરાડીના જણાવ્યા અનુસાર આવા કૃત્યો માનવ જીવનને જોખમમાં મૂકે છે અને ગંભીર ઈજા પણ પહોંચાડે છે.વિદ્વાન વકીલ શ્રી ખરાડીએ આ તબક્કે રજૂઆત કરી હતી કે અરજદાર પર પ્રશ્નમાં રહેલા ગુનાનો આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે અને જ્યારે તપાસ અહેવાલમાં અરજદાર સામે ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યું કૃત્ય કરવા બદલ પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ કરવામાં આવ્યો છે, ત્યારે આ અદાલત આ તબક્કે દખલ કરી શકશે નહીં અને જ્યારે અરજદાર કાયદા હેઠળ ઉપલબ્ધ ઉપાયોની ક્વાચતમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટનો સંપર્ક કરી શકે છે.આમ રજૂઆત કરતા, વિદ્વાન વકીલે આ અદાલતને આ તબક્કે વિવાદિત ફરિયાદમાં દખલ ન કરવાની વિનંતી કરી છે.

૨૨. સંબંધિત પક્ષો માટે વિદ્વાન વકીલો સાંભળ્યા જેમણે બીજું કંઈ રજૂ કર્યું નથી.

૨૩. શરૂઆતમાં, ક્રિમિનલ મિસ્કના અરજદારો માટે.અરજી નંબર ૧/૨૦૨૨ સંબંધિત છે, ઉપરોક્ત અરજદારો વર્તમાન અરજીમાં પક્ષકાર સામાવાળાઓ તરીકે સામેલ થવા માંગે છે અથવા અરજીમાં દખલ કરવાની પરવાનગી માટે વિનંતી કરી હતી.એવું લાગે છે કે અરજદારો તે વ્યક્તિના કાનૂની વારસદારો છે, જે સંબંધિત દિવસે રેલવે સ્ટેશન પરની ઘટના પછી મૃત્યુ પામ્યા હોવાનું કહેવાય છે, સંબંધિત સમયે પણ તેમણે મૃતદેહનું પોસ્ટમોર્ટમ ન કરવાનું પસંદ કર્યું

હતું.તપાસ અહેવાલ દર્શાવે છે કે સંબંધિત સમયે સંબંધિત ડૉક્ટરે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે મૃત્યુ કાર્ડિયાક અરેસ્ટને કારણે થયું હતું અને જ્યારે ડૉક્ટરે મૃતદેહનું પોસ્ટમોર્ટમ કરવાની ભલામણ કરી હતી જેનો મૃતકના પરિવારે ઇનકાર કર્યો હતો.એવું લાગે છે કે ત્યારબાદ જ્યારે સામાવાળા નંબર ૨ એ અહીં ઉપર ઉલ્લેખિત તપાસ પછી વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ ફરિયાદ દાખલ કરી હતી, જોકે ફરિયાદ અન્ય બાબતોની સાથે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાનો આરોપ મૂકે છે, તેમ છતાં વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ના સંદર્ભમાં જ સમન્સ જારી કરવાનું યોગ્ય માન્યું હતું.અરજદારોએ વર્ષ ૨૦૧૭ના આ આદેશને આજદિન સુધી પડકાર્યો નથી.

૨૪. ઉપરોક્ત સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલત વર્તમાન અરજીમાં પક્ષકાર સામાવાળાઓ તરીકે ઉપરોક્ત અરજદારોને જોડવાનું યોગ્ય માનતી નથી અને જ્યારે અહીં ઉપર નોંધ્યું છે તેમ, આ અદાલતે અરજદારોને વર્તમાન અરજીમાં દખલ કરવાની મંજૂરી આપી હતી અને જ્યારે અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવી છે.

૨૫. જ્યાં સુધી મુખ્ય મુદ્દાની વાત છે, જ્યારે અરજદાર વતી વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલે રજૂઆત કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે કે અરજદારનું કૃત્ય ન તો ફોજદારી

બેદરકારીનું કૃત્ય હશે અને ન તો તે ચોક્કસ તારીખે રેલવે સ્ટેશન પર બનેલી કોઈપણ ઘટના માટે અરજદારનું કોઈ કૃત્ય સીધું જવાબદાર હતું. આવી દલીલ રાજ્ય દ્વારા સમર્થિત હોવા છતાં, ફરિયાદી દ્વારા તેની પૂછપરછ કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે. આ તબક્કે ઉપરોક્ત સ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને, જ્યાં સુધી બેદરકારી અને ફોજદારી બેદરકારીના પાસાની વાત છે, ત્યાં સુધી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિરીક્ષણોનો સંદર્ભ લેવો ફાયદાકારક રહેશે. **જેકબ મેથ્યુ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે બેદરકારી શબ્દના વિવિધ પાસાઓ પર વિસ્તૃત ચર્ચા કર્યા પછી અન્ય બાબતોની સાથે ફકરા નંબર ૪૮ (૧) માં બેદરકારી શબ્દના સામાન્ય અર્થના સંદર્ભમાં તારણ કાઢ્યું હતું, જે લાભ માટે નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યું છે:

“૪૮.

(૧) બેદરકારી એ એવી ફરજનું ઉદ્દંઘન છે જે કંઈક કરવાની ભૂલને કારણે થાય છે જે એક વાજબી માણસ તે વિચારણાઓ દ્વારા માર્ગદર્શન આપે છે જે સામાન્ય રીતે માનવ બાબતોના વર્તનને નિયંત્રિત કરે છે, અથવા એવું કંઈક કરે છે જે એક સમજદાર અને વાજબી માણસ નહીં કરે. લો ઓફ ટોર્સ, રતનલાલ અને ધીરજલાલ (ન્યાયમૂર્તિ જી. પી. સિંહ દ્વારા સંપાદિત) માં આપવામાં આવેલી બેદરકારીની વ્યાખ્યા, જેનો અર્થ ઉપર ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે, તે સારી છે. બેદરકારી કાર્યવાહીપાત્ર બને છે કારણ કે કાર્યવાહી કરાયેલ વ્યક્તિને જવાબદાર બેદરકારીના કૃત્ય અથવા ચૂકને પરિણામે ઈજા થાય છે. બેદરકારીના ત્રણ આવશ્યક ઘટકો છે: 'ફરજ', ઉદ્દંઘન 'અને' પરિણામી નુકસાન'."

રપ.૧ વધુમાં પરિચ્છેદ નંબર ૪૮ (૫) માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નાગરિક કાયદામાં બેદરકારી અને ફોજદારી કાયદામાં બેદરકારી વચ્ચેનો તફાવત સમજાવ્યો છે.ઉપરોક્ત ફરો લાભ માટે નીચે ટાંકવામાં આવ્યો છે:

“૪૮.

(૫) બેદરકારીનો ન્યાયશાસ્ત્રનો ખ્યાલ નાગરિક અને ફોજદારી કાયદામાં અલગ છે.નાગરિક કાયદામાં જે બેદરકારી હોઈ શકે છે તે ફોજદારી કાયદામાં બેદરકારી હોવી જરૂરી નથી.બેદરકારીને ગુનો ગણવા માટે, મેન્સ રિયાનું તત્વ અસ્તિત્વમાં હોવાનું દર્શાવવું આવશ્યક છે.ફોજદારી બેદરકારી સમાન કૃત્ય માટે, બેદરકારીનું પ્રમાણ ઘણું વધારે હોવું જોઈએ એટલે કે કુલ અથવા ખૂબ ઊંચા સ્તરનું હોવું જોઈએ.બેદરકારી કે જે ન તો કુલ હોય કે ન તો ઉચ્ચ સ્તરની હોય તે નાગરિક કાયદામાં કાર્યવાહી માટે આધાર પૂરો પાડી શકે છે પરંતુ કાર્યવાહી માટેનો આધાર બનાવી શકતી નથી.”

રપ.૨ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ફરો નંબર ૪૮ (૮) માં રેઝ ઈપ્સા લોકિટુરના સામાન્ય સિદ્ધાંતના સંદર્ભમાં પણ અવલોકન કર્યું છે.તે જ વર્તમાન હેતુ માટે સુસંગત હોવાથી નીચે ટાંકવામાં આવ્યું છે:

“૪૮.

(૮) રેઝ ઈપ્સા લોકિટુર એ માત્ર પુરાવાનો નિયમ છે અને નાગરિક કાયદાના ક્ષેત્રમાં કામ કરે છે, ખાસ કરીને અપકૃત્યોના કિસ્સાઓમાં અને બેદરકારી સંબંધિત ક્રિયાઓમાં સાબિતીની જવાબદારી નક્કી કરવામાં મદદ કરે છે.ફોજદારી કાયદાના ક્ષેત્રમાં બેદરકારી માટેની જવાબદારી નક્કી કરવા માટે તેને સેવામાં દબાણ કરી શકાતું નથી.રેસ ઈપ્સા લોકિટુર પાસે, જે બિલકુલ હોય તો, ફોજદારી બેદરકારીના આરોપ પર સુનાવણીમાં મર્યાદિત અરજી છે.”

૨૬. અહીં ઉપર ટાંકવામાં આવેલા માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખીને એવું કહી શકાય કે જ્યાં સુધી બેદરકારી શબ્દનો સામાન્ય અર્થ છે, તે કંઈક કરવાની ભૂલ અથવા કોઈ કાર્ય કરવાના કૃત્યને કારણે ફરજના ઉદ્ધંધન જેવું કાર્ય હશે જે ખાસ કરીને માનવ બાબતોના સામાન્ય આચરણને નિયંત્રિત કરતી વિચારણાઓ દ્વારા માર્ગદર્શન આપતા વાજબી વ્યક્તિના સંદર્ભમાં ન કરવું જોઈએ. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જ્યાં પણ બેદરકારી શબ્દનો ઉપયોગ તેના સામાન્ય અર્થમાં કરવામાં આવે છે, ત્યાં તેને કંઈક એવું કરવાની જરૂર પડશે જે ન કરવું જોઈએ અથવા ન કરવું જોઈએ જે વધુ કરવું જોઈએ જેથી કરીને વાજબી વ્યક્તિ આપેલ સંજોગોમાં કેવી રીતે કાર્ય કરશે અથવા નહીં કરે તેના સંદર્ભમાં કરવું અને ન કરવું. વધુમાં, બેદરકારી કાર્યવાહીપાત્ર બનવા માટે કંઈક કરવામાં અથવા કંઈક ન કરવામાં બેદરકારીના પરિણામે ઈજા થવી જોઈએ. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અનુસાર બેદરકારીના ત્રણ આવશ્યક ઘટકો છે એટલે કે (એ) ફરજ, (બી) ઉદ્ધંધન અને (સી) પરિણામી નુકસાન.

૨૬.૧ જ્યાં સુધી નાગરિક અને ફોજદારી કાયદામાં બેદરકારી વચ્ચેના તફાવતની વાત છે, ત્યાં સુધી માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું છે અને સ્પષ્ટતા કરી છે કે નાગરિક કાયદામાં બેદરકારી એ ફોજદારી કાયદામાં બેદરકારી હોવી જરૂરી નથી. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અનુસાર બેદરકારીને ગુનો ગણવા માટે પુરુષોના કારણાનું તત્વ એટલે કે મનની

દોષિત સ્થિતિ અસ્તિત્વમાં હોવાનું દર્શાવવું જોઈએ.વધુમાં, બેદરકારીને ફોજદારી બેદરકારી ગણાવવા માટે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અનુસાર, બેદરકારીનું પ્રમાણ ઘણું ઊંચું હોવું જોઈએ એટલે કે ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્તરની ઘોર બેદરકારી હોવી જોઈએ.વધુમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એ પણ સ્પષ્ટતા કરી છે કે જે બેદરકારી ન તો ગંભીર છે અને ન તો ઉચ્ચ સ્તરની છે તે કોઈ વ્યક્તિ સામે કેસ ચલાવવા માટે આધાર ન હોઈ શકે અને તેના સંબંધમાં નાગરિક કાયદામાં ઉપાય હોઈ શકે છે.

૨૬.૨ તે ઉલ્લેખ કરવો વધુ સુસંગત રહેશે કે રેઝ ઈપ્સા લોકિટુરનો સામાન્ય નિયમ એટલે કે એક વસ્તુ પોતાના માટે બોલે છે, તે નક્કી કરવા માટે ઉપલબ્ધ ન પણ હોઈ શકે કે ફોજદારી કાયદાના ક્ષેત્રમાં બેદરકારી માટે કોઈ જવાબદારી જવાબદાર હોઈ શકે છે કે કેમ.

૨૭. કુર્બન હુસૈન મોહંમદલી બંગાવાલા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિરીક્ષણોનો સંદર્ભ આપવો પણ ઉપરોક્ત સંદર્ભમાં સુસંગત રહેશે.આ તબક્કે એ નોંધવું સુસંગત રહેશે કે જ્યારે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષનો કેસ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ ગુનાના સંબંધમાં હતો, પરંતુ તે જ સમયે આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, તેમાંના અવલોકનો વર્તમાન મુદ્દાને નક્કી કરવાના હેતુ માટે ફાયદાકારક રહેશે.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ઉપરોક્ત નિર્ણયના ફક્ત નંબર ૪

પર બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણને મંજૂરી આપી હતી જે નીચે મુજબ છે:

“ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪-એ હેઠળ ફોજદારી જવાબદારી લાદવા માટે, તે જરૂરી છે કે મૃત્યુ આરોપીના ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યનું સીધું પરિણામ હોવું જોઈએ, અને તે કાર્ય બીજાની બેદરકારીના હસ્તક્ષેપ વિના નજીકનું અને કાર્યક્ષમ કારણ હોવું જોઈએ.તે કારણભૂત હોવું જોઈએ; તે પૂરતું નથી કે તે કારણભૂત ન પણ હોય.

૨૭.૧ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે જ્યાં સુધી કલમ ૩૦૪એ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનો છે, ત્યાં સુધી મૃત્યુદંડ આરોપીના ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યને કારણે અને તેનું સીધું પરિણામ હોવું જોઈએ, જ્યારે કે આ કૃત્ય મૃત્યુનું નિકટનું અને કાર્યક્ષમ કારણ હોવું જોઈએ. અહીં અવલોકન કરવા માટે જે સુસંગત હશે તે એ છે કે નિકટવર્તી અને કાર્યક્ષમ શબ્દને એમ કહીને લાયક ઠેરવવામાં આવ્યો છે કે મૃત્યુ અન્ય કોઈ વ્યક્તિની બેદરકારીના કોઈપણ હસ્તક્ષેપ વિના આરોપીના ઉતાવળ અને બેદરકારીના કૃત્યનું સીધું પરિણામ હોવું જોઈએ.તેનો અર્થ એ છે કે આરોપીનું કથિત કૃત્ય તે કૃત્ય હોવું જોઈએ જે મૃત્યુ તરફ દોરી ગયું અને મૃતક સહિત અન્ય કોઈ વ્યક્તિની કોઈ દખલ અથવા યોગદાનની બેદરકારી હોવી જોઈએ નહીં.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે આ નિરીક્ષણને વધુ મંજૂરી આપી છે કે મૃત્યુ "કારણભૂત" હોવું જોઈએ;એટલે કે કોઈ વસ્તુનું વાસ્તવિક, નિકટવર્તી અથવા મુખ્ય કારણ; કાર્યકારણની સાંકળમાં અંતિમ કડી (ઓક્સફર્ડ ડિક્શનરી) અને જ્યારે કે તે પૂરતું નથી કે કાર્ય "કારણ

અનિશ્ચિત હોવું જોઈએ"એટલે કે જરૂરી કારણ અથવા સ્થિતિ (મેરિયમ-વેબસ્ટર ડિક્શનરી).આમ એવું લાગે છે કે જે તફાવત દોરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે તે એ છે કે ઉતાવળ અને બેદરકારીનું કાર્ય યોગદાન આપી શકે છે અથવા જરૂરી કારણ પણ હોઈ શકે છે, જેના વિના ઉતાવળ અને બેદરકારીનું કાર્ય થઈ શકે છે, મૃત્યુ કદાચ થયું ન હોત પરંતુ તે કાયદાની કસોટી સાથે મળતું નથી.તેના બદલે જે જરૂરી છે તે એ છે કે ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યું કાર્ય વાસ્તવિક અને નિકટવર્તી એટલે કે કાર્યકારણની સાંકળમાં અંતિમ કડી હોવું જોઈએ.આમ વિવિધ ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યો થયા હોઈ શકે છે, જેણે મૃત્યુમાં ફાળો આપ્યો હોઈ શકે છે, પરંતુ આવા કૃત્યો આઈપીસીની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ ફોજદારી જવાબદારી લાદવા માટે પૂરતા નથી, તેના બદલે તે એક કાર્ય અથવા ગુનાહિત બેદરકારીનું કૃત્ય છે, જેના કારણે મૃત્યુ થયું હતું, જે ફોજદારી જવાબદારીને આકર્ષિત કરશે.એક અલગ શબ્દોમાં કહીએ તો જો તે અંતિમ કૃત્ય ન થયું હોત તો મૃત્યુ ન થયું હોત.

૨૮. એ. આઈ. આર. ૧૯૭૨ એસ. સી. ૧૧૫૦માં નોંધાયેલા અંબાલાલ ડી. ભટ્ટ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે અવલોકન કર્યું છે કે માત્ર એ હકીકતને કારણે કે આરોપીએ કોઈ કૃત્ય કરવામાં અમુક નિયમો અને નિયમોનું ઉલ્લંઘન કર્યું હતું જેના કારણે બીજાનું મૃત્યુ થયું હતું, તે વ્યક્તિને ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ ગુના

માટે કાર્યવાહી માટે જવાબદાર બનાવશે નહીં.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત અનુસાર, જ્યાં સુધી મૃત્યુ ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યનું સીધું પરિણામ ન હોય ત્યાં સુધી, મૃત્યુનું કારણ બને તેવું કૃત્ય કરવામાં માત્ર નિયમોનું ઉદ્ધંધન ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪ એ હેઠળ ફોજદારી જવાબદારીનો આરોપ લગાવવા માટે પૂરતું નથી.

૨૯. હવે અરજદાર સામેના કથિત ગુનાઓ પર આવતા, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે અરજદાર સામે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ કરવા માટે પ્રક્રિયા જારી કરી છે.કલમ ૩૩૬ ઉતાવળમાં અને બેદરકારીભર્યું કૃત્ય કરીને માનવ જીવન અથવા અન્યની વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મૂકવા બદલ સજા સૂચવે છે.કલમ ૩૩૭ ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીભર્યું કાર્ય કરીને વ્યક્તિને ઈજા પહોંચાડવા માટે સજા સૂચવે છે જે માનવ જીવન અથવા અન્યની વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મૂકે છે.કલમ ૩૩૮ ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીભર્યા કૃત્ય દ્વારા વ્યક્તિને ગંભીર ઈજા પહોંચાડવા માટે સજા સૂચવે છે જે માનવ જીવન અથવા અન્યની વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મૂકે છે.

૨૯.૧ કલમની યોજનાનું સાદું વાંચન દર્શાવે છે કે જે કાર્યને સજા કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે એવું કાર્ય છે જે ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીથી કરવામાં

આવે છે જેના પરિણામે માનવ જીવન અથવા વ્યક્તિગત સલામતીને જોખમમાં મુકાય છે.ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬ હેઠળ કોઈ પણ વ્યક્તિને ઈજા થવાની કલ્પના કરવામાં આવી નથી, જ્યારે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૭ હેઠળ ઈજા અથવા સામાન્ય ઈજા થવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે અને કલમ ૩૩૮ હેઠળ ગંભીર ઈજા થવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે, ખાસ કરીને ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીથી કરવામાં આવેલા કૃત્યને કારણે.

૨૯.૨ એ નોંધવું પણ સુસંગત રહેશે કે ત્રણેય વિભાગોમાં ઉતાવળિયા અથવા બેદરકારીભર્યા શબ્દને 'સો' શબ્દ દ્વારા લાયક ઠેરવવામાં આવ્યો છે.અહીં એ નોંધવું પણ યોગ્ય રહેશે કે ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યના પરિણામે આ કલમોને ચઢતા ક્રમમાં મૂકવામાં આવ્યા છે, જેમ કે અહીં ઉપર અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે, કલમ ૩૩૬ ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્ય વિશે બોલે છે, જે માનવ જીવન અને અન્ય લોકોની જાહેર સલામતીને જોખમમાં મૂકે છે જ્યાં કોઈ ઈજાની કલ્પના કરવામાં આવી નથી.કલમ ૩૩૭માં ઉતાવળ અને બેદરકારીના કારણે સરળ ઈજાની કલ્પના કરવામાં આવી છે અને કલમ ૩૩૮માં ઉતાવળ અને બેદરકારીના કારણે માત્ર ઈજાની કલ્પના કરવામાં આવી છે.કલમ ૩૩૮માં ઉતાવળ અને બેદરકારીના કૃત્યથી ગંભીર ઈજા થવાની કલ્પના કરવામાં આવી છે.તે ક્રમમાં આગામી કલમ મૃત્યુ હશે જે આરોપીના ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યને કારણે થાય છે.આ કૃત્ય ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ

૩૦૪ એ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર છે.અહીં ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યના પરિણામે વ્યક્તિના મૃત્યુ થાય છે, ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યને 'તો' શબ્દ દ્વારા લાયક ઠેરવવામાં આવ્યું નથી.બીજી તરફ અહીં ઉપર સૂચવ્યા મુજબ ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ 'તો' શબ્દ સાથે ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યા કૃત્યને લાયક ઠેરવે છે.ફરીથી અહીં ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે કે **જેકબ મેથ્યુ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં અહીં ઉપર નોંધ્યા મુજબ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું માન્યું છે કે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૦૪-A માં કુલ શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો નથી, તેમ છતાં ફોજદારી કાયદામાં બેદરકારી અથવા બેદરકારીની જરૂરિયાત ઉચ્ચ સ્તરની હોવાથી, ઉતાવળ અથવા બેદરકારીભર્યા કૃત્યને "કુલ મળીને" શબ્દ દ્વારા યોગ્ય તરીકે વાંચવું પડશે.

૨૯.૩ કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાનો અને કલમ ૩૦૪એ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાનો પ્રાથમિક ઘટક એ છે કે સંબંધિત કાર્ય ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીથી થવું જોઈએ.જો કે ઉતાવળ અને બેદરકારીભર્યા કૃત્યનું પરિણામ અને પરિણામી સજા પરિણામની ગંભીરતા અનુસાર અલગ અલગ હોય છે, પરંતુ તે જ સમયે ઉપરોક્ત તમામ કલમોમાં ફોજદારી જવાબદારી લાદવાનું અંતર્ગત પરિબલ એ છે કે આ કાર્ય ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીથી થવું જોઈએ.જ્યારે **જેકબ મેથ્યુ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય

બાબતોની સાથે એવું માન્યું છે કે ઉતાવળ અને બેદરકારી શબ્દને 'કુલ' શબ્દ દ્વારા યોગ્ય ગણવામાં આવે છે, જ્યારે કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ સુધી, કાયદાએ પોતે જ 'આમ' શબ્દ સાથે ઉતાવળમાં અથવા બેદરકારીપૂર્વક અભિવ્યક્તિને યોગ્ય ઠેરવી છે.વધુમાં **જેકબ મેથ્યુ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવું પણ માન્યું છે કે ફોજદારી બેદરકારી માટે બેદરકારીનું પ્રમાણ ખૂબ ઊંચું હોવું જોઈએ.એટલે કે કુલ.આમ એવું માની શકાય છે કે કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ મુજબ ફોજદારી બેદરકારી સમાન કૃત્ય માટે, બેદરકારી ઉચ્ચ સ્તરની હોવી જોઈએ.કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ ઉતાવળિયા અને બેદરકારીભર્યા કૃત્ય તરીકે વર્ગીકૃત કરવા માટે, તે બતાવવું જરૂરી છે કે બેદરકારી અથવા બેદરકારી ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્તરની હતી.

૩૦. જ્યાં સુધી વર્તમાન કેસની હકીકતોની વાત છે, અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, વર્તમાન અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા કૃત્યના સંદર્ભમાં પક્ષકારોને સમર્થન આપવામાં આવે છે અને પ્રશ્ન એ શોધવાનો છે કે શું આવા કૃત્યો એટલા ઉતાવળિયા હતા કે બેદરકારીભર્યા હતા એટલે કે ઉતાવળ અથવા બેદરકારી આઈપીસીની કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ ની મર્યાદામાં આવવાની આટલી ઊંચી ડિગ્રી હતી. આ અદાલત નોંધે છે કે અહીં અરજદાર એક અભિનેતા છે અને જ્યારે તે સંબંધિત સમયે તેની આગામી ફિલ્મનું પ્રમોશન કરી રહ્યો હતો.રેલવે સત્તામંડળોની પરવાનગી માંગવામાં આવી હતી અને જ્યારે આ મંજૂરી આપવામાં

આવી હતી.સંબંધિત સમયે ભીડને જોઈને અરજદારે હાથ હલાવ્યા હતા અને ફિલ્મના પ્રચારના ભાગરૂપે 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી શર્ટ' ફેંકી દીધા હતા.રાજ્યના વિદ્વાન સરકારી વકીલ દ્વારા યોગ્ય રીતે રજૂ કરાયેલ, અરજદાર તરફથી આવા કૃત્યોને ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્તરની બેદરકારી અથવા બેદરકારીના કૃત્યો તરીકે વર્ણવી શકાતા નથી, જે ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ ૩૩૬,૩૩૭ અને ૩૩૮ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાની કઠોરતાને આકર્ષિત કરશે.

૩૦.૧ અહીં એ ઉલ્લેખ કરવો વધુ યોગ્ય રહેશે કે તપાસ અધિકારી દ્વારા વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટને સુપરત કરવામાં આવેલા તપાસ/તપાસ અહેવાલમાંથી એવું પણ જણાય છે કે અન્ય દરમિયાનગીરીના સંજોગો હોઈ શકે છે જેના કારણે રેલવે સ્ટેશન પર કેટલીક અનિયંત્રિત ઘટના બની હતી.અહીં ઉપર નોંધ્યા મુજબ જ્યારે ટ્રેનને પ્લેટફોર્મ નંબર ૧ થી પ્લેટફોર્મ નંબર ૬ તરફ વાળવામાં આવી હતી, ત્યારે પ્લેટફોર્મ નંબર ૬ પર મોટી ભીડ હાજર હતી.ટ્રેન એવી રીતે રોકાઈ હતી કે અરજદાર જે ડબ્બામાં મુસાફરી કરી રહ્યો હતો તે અન્ય પ્લેટફોર્મ પર જવા માટે પ્લેટફોર્મ પરની સીડી પાસે રોકાઈ ગયો હતો.આના પરિણામે ભીડ માટે સાંકડી જગ્યા ઉપલબ્ધ થઈ હતી.વધુમાં એવું પણ જણાય છે કે ભીડના કેટલાક વર્ગો અનિયંત્રિત રીતે વર્તન કરી રહ્યા હતા અને જ્યારે તેઓ વર્તમાન અરજદારને મળવાનો આગ્રહ કરી રહ્યા હતા.વધુમાં એવું પણ જણાય છે કે ભીડના કેટલાક અનિયંત્રિત વર્ગોને નિયંત્રિત કરવા માટે પોલીસ કર્મચારીઓએ બળનો ઉપયોગ કરવો પડ્યો હતો.એવું પણ લાગે છે કે બે આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રિકેટરો પણ વર્તમાન

અરજદારને મળવા માટે રેલવે સ્ટેશન પર આવ્યા હતા અને તેમની હાજરીના પરિણામે ભીડ ઉત્સાહિત થઈ હતી અને નિયંત્રણ બહાર થઈ ગઈ હતી. એવું પણ લાગે છે કે ટ્રેન તેના નિર્ધારિત સ્ટોપ પછી પ્લેટફોર્મ છોડવાનું શરૂ કરી દીધું હતું, તે સમયે ભીડમાંથી કેટલાક લોકોએ પ્લેટફોર્મ છોડવાનું શરૂ કર્યું હતું અને જ્યારે ટ્રેન અચાનક અટકી ગઈ હતી, જેના કારણે ભીડના કેટલાક વર્ગો ટ્રેન તરફ પાછા જવા માટે દબાણ કરી રહ્યા હતા, જેના કારણે કેટલાક અનિયંત્રિત ઢ્રશ્યો પણ જોવા મળ્યા હતા. પુનરાવર્તનની કિંમત પર ઉલ્લેખ કરવો યોગ્ય રહેશે કે આ તમામ અવલોકનો, આ અદાલત દ્વારા તપાસ અધિકારી દ્વારા વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટને સુપરત કરેલા તપાસ અહેવાલમાં કરવામાં આવેલા નિષ્કર્ષ પર આધાર રાખીને કરવામાં આવ્યા છે. ઘટનાઓના ઉપરોક્ત વર્ણન પરથી, આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, અરજદારના કૃત્યોને ન તો ઘટના માટે 'કારણભૂત' ગણાવી શકાય અને ન તો ઉપરોક્ત કૃત્યોને નિકટવર્તી અથવા તાત્કાલિક કારણ તરીકે ગણાવી શકાય.

૩૧. આ તબક્કે એ પણ ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી છે કે અરજદારનું કૃત્ય, ખાસ કરીને ભીડમાં 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી શર્ટ' ફેંકવાનું કૃત્ય, ભીડના કેટલાક સભ્યોને ઉત્સાહિત કરવા તરફ દોરી ગયું હશે, પરંતુ આ અદાલતના માનવામાં આવતા અભિપ્રાયમાં, અરજદારના આવા કૃત્યોમાં ખૂબ જ ઉચ્ચ સ્તરની બેદરકારી અથવા બેદરકારીનો સમાવેશ થતો હોવાનું કહી શકાતું નથી, ન તો સંબંધિત

કૃત્ય રેલવે સ્ટેશન પર થયેલા અનિયંત્રિત ઢ્રશ્યોના નિકટના કૃત્યો અથવા કાર્યક્ષમ કારણ હશે.વધુમાં અહીં ઉપર જણાવ્યા મુજબ અરજદાર એક અભિનેતા તરીકે તેની આગામી ફિલ્મનું પ્રમોશન કરી રહ્યો હતો અને આવા પ્રમોશન દરમિયાન તેણે 'સ્માઈલી બોલ', 'ટી-શર્ટ' ફેંકવાનું અને ભીડ તરફ હાથ હલાવવાનું કૃત્ય કર્યું હતું.આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં ઉપરોક્ત કોઈપણ કાયદાને મેન્સ રિયાનું કોઈ તત્વ હોવાનું કહી શકાય નહીં, જે બેદરકારીને ગુનો ગણાવવા માટે એક આવશ્યક તત્વ છે.

૩૨. જ્યાં સુધી રેલવે અધિનિયમ હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી મેજિસ્ટ્રેટે રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૪૫,૧૫૦,૧૫૨,૧૫૪,૧૫૫ (૧) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે અરજદારને સમન્સ જારી કર્યું હતું. રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૮૦ એફ અદાલતને અધિકૃત અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી ફરિયાદ સિવાય કલમ ૧૭૯ની પેટા-કલમ (૨) માં ઉલ્લેખિત ગુનાઓની નોંધ લેવા પર પ્રતિબંધ મૂકે છે.કલમ ૧૭૯ (૨) રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૪૫,૧૫૪ અને ૧૫૫ (૧) (એ) હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાને તેના દાયરામાં લેશે. તાત્કાલિક કેસમાં ફરિયાદ અધિકૃત અધિકારી દ્વારા નહીં પણ ખાનગી વ્યક્તિ દ્વારા નોંધવામાં આવી હોવાથી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૭૯ (૨) હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલા ગુનાઓ માટે સંજ્ઞાન લઈ શક્યા ન હોત.

૩૨.૧ જ્યાં સુધી કલમ ૧૫૦ની વાત છે, એવું લાગે છે કે ઉપરોક્ત કલમ ટ્રેનને તોડી પાડવાના અથવા તોડી પાડવાના પ્રયાસના સંબંધમાં છે અને જ્યારે કલમ ૧૫૦ (ઇ) કોઈપણ રેલવેના સંબંધમાં કાર્ય અથવા વસ્તુ કરવા અથવા કરવા માટેનું કારણ અથવા કરવાનો પ્રયાસ કરવા અંગે પણ જણાવે છે.એફ. આઈ. આર. માં જણાવ્યા મુજબના કૃત્યો, અરજદારના ટ્રેનને તોડી પાડવાના અથવા તોડી પાડવાનો પ્રયાસ કરવાના અથવા રેલવેના સંબંધમાં કંઈપણ કરવાના કોઈપણ કથિત કૃત્ય સાથે સંબંધિત નથી.અરજદાર દ્વારા કથિત રીતે કરવામાં આવેલું કૃત્ય ભીડમાં 'સ્માઈલી બોલ્સ' અને 'ટી શર્ટ' ફેંકવાનું અને ભીડ તરફ હાથ હલાવવાનું હતું, જેમાંથી કોઈ પણમાં રેલવેને તોડી પાડવાનું અથવા તોડી પાડવાનો પ્રયાસ કરવાનું કોઈ તત્વ નહોતું.

૩૨.૨ જ્યાં સુધી રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૨નો સંબંધ છે, તે જ રેલવે દ્વારા મુસાફરી કરતી વ્યક્તિઓને ઈજા પહોંચાડવા અથવા નુકસાન પહોંચાડવાના પ્રયાસના સંબંધમાં છે અને જ્યારે કે સમગ્ર વિભાગ કોઈ વ્યક્તિના કૃત્યના સંબંધમાં છે જે કોઈ પણ વ્યક્તિની સુરક્ષાને જોખમમાં મૂકે તેવી શક્યતા છે જે રોલિંગ સ્ટોકમાં અથવા તેના પર અથવા ટ્રેનના ભાગ બનતા કોઈપણ રોલિંગ સ્ટોક પર હોય."રોલિંગ સ્ટોક" શબ્દની વ્યાખ્યા લોકોમોટિવ્સ, ધિરાણકર્તાઓ, ગાડીઓ, વેગન, રેલગાડીઓ, કન્ટેનર, ટ્રક, ટ્રોલીઓ અને રેલ પર ચાલતા

તમામ પ્રકારના વાહનો તરીકે કરવામાં આવી છે.અહીં ઉપર નોંધ્યા મુજબ, જે કૃત્યોની ફરિયાદ કરવામાં આવી છે તેમાંથી કોઈ પણ કૃત્ય, ટ્રેનમાં વ્યક્તિની સલામતીને જોખમમાં મૂકવા માટે અરજદાર તરફથી કોઈ કૃત્ય અથવા પ્રયાસની રચના કરતું નથી.

૩૩. આમ એવું લાગે છે કે જ્યાં સુધી રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨નો સંબંધ છે, જો એફ. આઈ. આર. માં લગાવવામાં આવેલા આરોપોને તેમના અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે તો પણ ઉપરોક્ત કલમો હેઠળ કોઈ ગુનાની રચના કરવામાં આવતી નથી.

૩૪. જ્યાં સુધી સામાવાળા નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિંઘની રજૂઆતની વાત છે કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ પ્રથમ દષ્ટિએ નિષ્કર્ષ પર આવ્યા છે કે અરજદારનું કૃત્ય બેદરકારીભર્યું અને અવિચારી હતું અને તેથી અરજદારને સમન્સ જારી કરવામાં આવ્યું હતું અને જ્યારે વિદ્વાન વકીલ અનુસાર સમન્સ જારી કરવું એ તે તબક્કો નહીં હોય જેમાં આ અદાલતે દખલ કરવી જોઈએ.આ સંબંધમાં આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, સમન્સ જારી કરવાના વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટના નિર્ણયને પડકારવા ઉપરાંત, અરજદારે ફરિયાદને પણ સંપૂર્ણ રીતે પડકારતી અરજી કરીને તેને રદ કરવા અને રદ કરવાની વિનંતી કરી છે.

૩૫. સામાવાળા નંબર ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ફિયોના શ્રીખંડે (ઉપરોક્ત) અને અફરોઝ મોહમ્મદ હસનફ્ટા (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયો, આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, તે તબક્કે જ લાગુ થશે જો આ અદાલત વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા જારી કરાયેલા સમન્સમાં દખલ કરી રહી હોય.તાત્કાલિક કેસમાં, અહીં ઉપર નોંધ્યા મુજબ, ફરિયાદ પોતે પડકાર હેઠળ હોવાથી, તેના પર આધાર રાખેલો નિર્ણય, ફરિયાદી માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ઉશ્કેરાયેલા કારણને આગળ વધારશે નહીં.

૩૬. મેસર્સ નિહારિકા ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્યના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અથવા ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ ફરિયાદને રદ કરવા માટે આ અદાલત દ્વારા અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ અંગેના કાયદાનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે.માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે ફકરા નંબર ૫૭માં ફરિયાદને રદ કરવાના સંબંધમાં કાયદાના સિદ્ધાંતોનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે, વર્તમાન હેતુ માટે સંબંધિત હોવાના કારણે ઉપરોક્ત અવલોકનો અહીં નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા છે:

“૫૭. આ અદાલતના ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાંથી, ખ્વાજા નઝીર અહમદ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં પ્રિવી કાઉન્સિલના નિર્ણયથી જ કાયદાના નીચેના સિદ્ધાંતો બહાર આવે છે:

i) કાયદાના પ્રકરણ XIV માં સમાવિષ્ટ ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની સંબંધિત જોગવાઈઓ હેઠળ પોલીસને ગુનાહિત ગુનાઓની તપાસ કરવાનો વૈધાનિક અધિકાર અને ફરજ છે;

ii) અદાલતો ગુનાહિત ગુનાઓની કોઈપણ તપાસને નિષ્ફળ બનાવશે નહીં;

iii) જો કે, એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં કોઈ સંજોય ગુનો અથવા ગુનો અથવા કોઈપણ પ્રકારનો ખુલાસો કરવામાં ન આવે તો કોર્ટ તપાસ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપશે નહીં;

iv) 'દુર્લભમાં દુર્લભતમ કિસ્સાઓમાં' રદ કરવાની શક્તિનો ઉપયોગ સાવચેતી સાથે થવો જોઈએ.(કલમ ૪૮૨ સી. આર. પી. સી. હેઠળ રદ કરવા માટેની તેની અરજીમાં દુર્લભતમ કેસોના ધોરણને આ અદાલત દ્વારા અગાઉ સમજાવ્યા મુજબ મૃત્યુદંડના સંદર્ભમાં ઘડવામાં આવેલા ધોરણ સાથે ભેળસેળ ન કરવી જોઈએ);

v) એફ. આઈ. આર./ફરિયાદની તપાસ કરતી વખતે, જેને રદ કરવાની માંગ કરવામાં આવે છે, કોર્ટ એફ. આઈ. આર./ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોની વિશ્વસનીયતા અથવા વાસ્તવિકતા અથવા અન્યથા તપાસ શરૂ કરી શકતી નથી;

vi) ફોજદારી કાર્યવાહીને પ્રારંભિક તબક્કે અટકાવવી જોઈએ નહીં.

vii) ફરિયાદ/એફ. આઈ. આર. રદ કરવી એ સામાન્ય નિયમ કરતાં અપવાદ અને દુર્લભતા હોવી જોઈએ;

viii) સામાન્ય રીતે, અદાલતોને પોલીસના અધિકારક્ષેત્ર પર કબજો કરવા પર પ્રતિબંધ છે, કારણ કે રાજ્યના બે અંગો પ્રવૃત્તિઓના બે ચોક્કસ ક્ષેત્રોમાં કામ કરે છે.જોકે, ન્યાયના અંતને સુરક્ષિત કરવા અથવા ઉપરોક્ત પ્રક્રિયાને અટકાવવા માટે અદાલતની અંતર્ગત સત્તાને કલમ ૪૮૨ સી. આર. પી. સી. દ્વારા માન્યતા આપવામાં આવી છે.

(ix) ન્યાયતંત્ર અને પોલીસના કાર્યો પૂરક છે, એકબીજાના પૂરક નથી.

x) અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં સિવાય કે જ્યાં હસ્તક્ષેપ ન કરવાથી ન્યાયની નિષ્ફળતા થશે, કોર્ટ અને ન્યાયિક પ્રક્રિયાએ ગુનાઓની તપાસના તબક્કે દખલ ન કરવી જોઈએ;

xi) કોર્ટની અસાધારણ અને અંતર્ગત સત્તાઓ કોર્ટને તેની ઈચ્છા અથવા મનસ્વી ઈચ્છા અનુસાર કાર્ય કરવા માટે મનસ્વી અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરતી નથી;

xii) પ્રથમ માહિતી અહેવાલ એ જ્ઞાનકોશ નથી જે નોંધાયેલા ગુનાને લગતી તમામ હકીકતો અને વિગતો જાહેર કરે.તેથી, જ્યારે પોલીસ દ્વારા તપાસ ચાલી રહી હોય, ત્યારે કોર્ટે એફ. આઈ. આર. માં આરોપોના ગુણદોષમાં ન જવું જોઈએ. પોલીસને તપાસ પૂર્ણ કરવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ.ફરિયાદ/એફ. આઈ. આર. તપાસને લાયક નથી અથવા તે કાયદાની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ સમાન છે તે અસ્પષ્ટ હકીકતોના આધારે નિષ્કર્ષ કાઢવો અકાળ રહેશે.તપાસ દરમિયાન અથવા પછી, જો તપાસ અધિકારીને લાગે કે ફરિયાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજીમાં કોઈ તથ્ય નથી, તો તપાસ અધિકારી વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ યોગ્ય અહેવાલ/સારાંશ દાખલ કરી શકે છે, જેને જાણીતા કાર્યવાહી અનુસાર વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે.

xiii) કલમ ૪૮૨ સી. આર. પી. સી. હેઠળ સત્તા ખૂબ જ વ્યાપક છે, પરંતુ વ્યાપક સત્તા પ્રદાન કરવા માટે અદાલતને સાવધ રહેવાની જરૂર છે.તે અદાલત પર ભારે અને વધુ મહેનતુ ફરજ પાડે છે;

xiv) જો કે, તે જ સમયે, અદાલત, જો તે યોગ્ય માને છે, તો રદ કરવાના માપદંડો અને કાયદા દ્વારા લાદવામાં આવેલા આત્મસંયમને ધ્યાનમાં રાખીને, ખાસ કરીને આર. પી. કપૂર (ઉપરોક્ત) અને ભજન લાલ (ઉપરોક્ત) ના કેસોમાં આ અદાલત દ્વારા નિર્ધારિત માપદંડોને ધ્યાનમાં રાખીને, એફ. આઈ. આર./ફરિયાદને રદ કરવાનો અધિકારક્ષેત્ર ધરાવે છે; અને

xv) જ્યારે કથિત આરોપી દ્વારા એફ. આઈ. આર. રદ કરવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે, ત્યારે અદાલત જ્યારે કલમ ૪૮૨ સી. આર. પી. સી. હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરે છે, ત્યારે માત્ર એ જ ધ્યાનમાં લેવું પડે છે કે એફ. આઈ. આર. માં આરોપો સંજોય ગુનાનો ખુલાસો કરે છે કે નહીં અને ગુણદોષ પર વિચારણા કરવાની જરૂર નથી કે શું આરોપો સંજોય ગુનો બનાવે છે કે નહીં અને કોર્ટે તપાસ એજન્સી/પોલીસને એફ. આઈ. આર. માં આરોપોની તપાસ કરવાની મંજૂરી આપવી પડશે.

૩૬.૧ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે અન્ય બાબતોની સાથે આ સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કર્યો છે કે, જ્યારે અદાલતો ગુનાહિત ગુનાઓની કોઈપણ તપાસને નિષ્ફળ બનાવશે નહીં, પરંતુ તે જ સમયે એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં કોઈ ગુનાહિત ગુના જાહેર કરવામાં ન આવે તો કોર્ટ તપાસ ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપશે નહીં. વધુમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નક્કી કર્યું છે કે ફરિયાદને રદ કરવી એ ખૂબ જ દુર્લભ કેસમાં હશે, તેમ છતાં ન્યાયના હેતુઓને સુરક્ષિત કરવા અને કાયદાની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે, કલમ ૪૮૨ હેઠળ આ અદાલતની અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવશે. એ. આઈ. આર. ૧૯૬૦ એસ. સી. ૮૬૬ માં નોંધાયેલા આર. પી. કપૂર વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને હરિયાણા રાજ્ય અને અન્યો વિરુદ્ધ ભજનલાલ અને અન્યોના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે નક્કી કરેલા માપદંડો અનુસાર રદબાતલ થવું જોઈએ, જેનો અહેવાલ ૧૯૯૨ સપ્લિમેન્ટ (૧) એસસીસી ૩૩૫ આપવામાં આવ્યો હતો..

૩૭. ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં પેરા ૧૦૨માં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે એવા ઉદાહરણો રજૂ કર્યા છે કે જેમાં ઉચ્ચ અદાલત ભારતના

બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ કરીને અથવા ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળ અંતર્ગત શક્તિનો ઉપયોગ કરીને અદાલતની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે અથવા અન્યથા ન્યાયના હેતુઓને સુરક્ષિત કરવા માટે ફરિયાદને રદ કરી શકે છે. પરિરહેદ નંબર ૧૦૨ પર માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અવલોકનો સુસંગત હોવાથી, તે લાભ માટે નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યા છે:

"૧૦૨.પ્રકરણ XIV હેઠળ સંહિતાની વિવિધ સંબંધિત જોગવાઈઓના અર્થઘટનની પૃષ્ઠભૂમિમાં અને કલમ ૨૨૬ હેઠળ અસાધારણ શક્તિનો ઉપયોગ અથવા સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્ગત સત્તાઓને લગતા નિર્ણયોની શ્રેણીમાં આ અદાલત દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદાના સિદ્ધાંતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, જે અમે ઉપર કાઢ્યા છે અને પુનઃઉત્પાદિત કર્યા છે, અમે દૃષ્ટાંત દ્વારા કેસોની નીચેની શ્રેણીઓ આપીએ છીએ જેમાં આવી શક્તિનો ઉપયોગ કોઈ પણ અદાલતની પ્રક્રિયાના દુરુપયોગને રોકવા માટે અથવા અન્યથા ન્યાયના હેતુઓને સુરક્ષિત કરવા માટે કરી શકાય છે, જોકે કોઈ ચોક્કસ, સ્પષ્ટ રીતે વ્યાખ્યાયિત અને પૂરતા પ્રમાણમાં દિશા નિર્દેશિત અને લવચીક માર્ગદર્શિકાઓ નિર્ધારિત કરવી શક્ય નથી. અથવા કઠોર સૂત્રો અને અસંખ્ય પ્રકારના કેસોની સંપૂર્ણ સૂચિ આપવી કે જેમાં આવી શક્તિનો ઉપયોગ થવો જોઈએ.

(૧) જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલ અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, ભલે તેમને તેમના અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે અને તેમની સંપૂર્ણતામાં સ્વીકારવામાં આવે, તે પ્રથમ દૃષ્ટિએ કોઈ ગુનાની રચના કરતું નથી અથવા આરોપી સામે કેસ બનાવતા નથી.

(૨) જ્યાં પ્રથમ માહિતી અહેવાલમાં આરોપો અને એફ. આઈ. આર. સાથેની અન્ય સામગ્રી, જો કોઈ હોય તો, સંજોગ ગુનાનો ખુલાસો કરતી નથી, ત્યાં સંહિતાની કલમ ૧૫૫ (૨) ના કાર્યક્ષેત્રમાં મેજિસ્ટ્રેટના આદેશ સિવાય

સંહિતાની કલમ ૧૫૬ (૧) હેઠળ પોલીસ અધિકારીઓ દ્વારા તપાસને ન્યાયી ઠેરવે છે.

(૩) જ્યાં એફ. આઈ. આર. અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા અનિયંત્રિત આક્ષેપો અને તેના સમર્થનમાં એકત્રિત કરવામાં આવેલા પુરાવા કોઈપણ ગુનાનો ખુલાસો કરતા નથી અને આરોપી સામે કેસ બનાવે છે.

(૪) જ્યાં, એફ. આઈ. આર. માં આરોપો સંજોય ગુનાની રચના કરતા નથી પરંતુ માત્ર બિન-સંજોય ગુનાની રચના કરે છે, ત્યાં સંહિતાની કલમ ૧૫૫ (૨) હેઠળ મેજિસ્ટ્રેટના આદેશ વિના પોલીસ અધિકારી દ્વારા કોઈ તપાસની મજૂરી આપવામાં આવતી નથી.

(૫) જ્યાં એફ. આઈ. આર. અથવા ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો એટલા વાહિયાત અને સ્વાભાવિક રીતે અસંભવિત હોય કે જેના આધારે કોઈ પણ સમજદાર વ્યક્તિ ક્યારેય ન્યાયી નિષ્કર્ષ પર પહોંચી શકે નહીં કે આરોપી સામે કાર્યવાહી કરવા માટે પૂરતો આધાર છે.

(૬) જ્યાં સંહિતા અથવા સંબંધિત અધિનિયમની કોઈપણ જોગવાઈઓમાં (જે હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે) સંસ્થાને સ્પષ્ટ કાનૂની પ્રતિબંધ હોય અને જ્યાં સંહિતા અથવા સંબંધિત અધિનિયમમાં કોઈ ચોક્કસ જોગવાઈ હોય ત્યાં કાર્યવાહી ચાલુ રાખવામાં આવે, જે પીડિત પક્ષની ફરિયાદ માટે અસરકારક નિવારણ પૂરું પાડે છે.

(૭) જ્યાં ફોજદારી કાર્યવાહીને સ્પષ્ટપણે દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે હાથ ધરવામાં આવે છે, જ્યાં કાર્યવાહી દુર્ભાવનાપૂર્ણ રીતે આરોપી પર બદલો લેવાના ખોટા હેતુથી અને ખાનગી અને વ્યક્તિગત હિંસાને કારણે તેનો વિરોધ કરવાના દષ્ટિકોણથી શરૂ કરવામાં આવે છે.

૩૮. અહીં ઉપર કરવામાં આવેલા અવલોકનોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતને એવું લાગે છે કે વિવાદિત ફરિયાદને **ભજનલાલ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા ગણાયેલા ઉદાહરણો (૧), (૩) અને (૬) દ્વારા આવરી લેવામાં આવશે. જ્યાં સુધી ભારતીય દંડ સંહિતા હેઠળના ગુનાઓનો સંબંધ છે, જેમ કે ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે, ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો, ભલે તેમને તેમના અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે અને તેમની સંપૂર્ણતામાં સ્વીકારવામાં આવે, આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં પ્રથમ દષ્ટિએ કોઈ ગુનાની રચના કરતું નથી અથવા અરજદાર સામે કેસ બનાવતા નથી. અરજદાર સામેનો આરોપ ઉતાવળમાં અને બેદરકારીપૂર્વક કૃત્યો કરવાનો છે જેના પરિણામે જીવન અથવા વ્યક્તિગત સલામતી જોખમમાં મુકાઈ હતી અથવા ઈજા થઈ હતી અથવા ગંભીર ઈજા થઈ હતી. અહીં ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ, અરજદારના કૃત્યને આટલું ઘોર બેદરકારીભર્યું અથવા અવિચારી ન કહી શકાય, ન તો અરજદારના કૃત્યને રેલવે સ્ટેશન પરની અનિયંત્રિત ઘટનાઓના નિકટવર્તી અને કાર્યક્ષમ કારણ તરીકે ગણી શકાય. વધુમાં, તેની પ્રશંસા કરવી જરૂરી છે કે જ્યારે તપાસ અધિકારીએ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ વિગતવાર અહેવાલ રજૂ કર્યો હતો, ત્યારે એવું લાગે છે કે તપાસ અધિકારીએ અન્ય બાબતોની સાથે અભિપ્રાય પણ આપ્યો હતો કે અરજદારના કૃત્ય ઉપરાંત, અન્ય હસ્તક્ષેપ અધિનિયમ પણ હતા, જેનો અહીં ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જેના કારણે રેલવે સ્ટેશન પર ઘટનાઓ બની હતી. આમ આ

અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં, ફરિયાદમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપો ભલે વિરોધાભાસી ન હોય અને વધુમાં, અનિયંત્રિત આક્ષેપોના સમર્થનમાં એકત્રિત કરવામાં આવેલા પુરાવા ગુનાના ગુનાને જાહેર કરતા નથી અને આમ ઉદાહરણ નં. (૩) ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના ચુકાદાનો.

૩૮.૧ વધુમાં રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૪૫, ૧૫૪ અને ૧૫૫ (૧) (એ) હેઠળ સજાપાત્ર ગુનાઓ માટે, તે ઉદાહરણ નં. (૬) રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૭૯ (૨) મુજબ અધિકૃત અધિકારી દ્વારા લેખિત ફરિયાદ સિવાય, વધુ ખાસ કરીને અધિકારક્ષેત્ર લેવાના પ્રતિબંધને ધ્યાનમાં રાખીને, ભજન લાલ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયની. જ્યાં સુધી રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓની વાત છે, તો તે ઉદાહરણ નં. (૧) ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના નિર્ણયમાં, ખાસ કરીને જો અરજદાર સામેના આરોપોને તેના અંકિત મૂલ્ય પર લેવામાં આવે તો પણ રેલવે અધિનિયમની કલમ ૧૫૦ અને ૧૫૨ હેઠળ કોઈ ગુનો કરવામાં આવતો નથી.

૩૯. જ્યારે આ અદાલતે અવલોકન કર્યું છે કે ભજનલાલ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયના ઉદાહરણો (૧), (૩) અને (૬) દ્વારા વિવાદિત ફરિયાદને આવરી લેવામાં આવી છે, ત્યારે એક વધારાનું પાસું પણ વધુ સુસંગત હોવાનું જણાય છે, ખાસ કરીને કારણ કે ઉપરોક્ત પાસું

ન્યાયમૂર્તિઓના હેતુઓ સુરક્ષિત કરવાના મુદ્દાને સ્પર્શે છે.ઉપર નોંધ્યા મુજબ, અરજદાર સંબંધિત અધિકારીઓ પાસેથી પરવાનગી મેળવ્યા પછી રેલવે સ્ટેશન પર તેની ફિલ્મનું પ્રમોશન કરી રહ્યો હતો.ન તો અરજદારના કૃત્યોને આત્યંતિક ઉચ્ચ સ્તરની બેદરકારી અથવા બેદરકારી તરીકે ગણી શકાય નહીં અને ન તો કથિત ઘટના માટે નિકટવર્તી અથવા કાર્યક્ષમ કારણ હોવાનું કહી શકાય.આ અદાલતે નોંધ્યું છે તેમ, કથિત ઘટનાઓ ઘણા કારણોની પરાકાષ્ઠાના પરિણામે બની હતી, જેનું એક કારણ અરજદાર દ્વારા ભીડમાં 'સ્માઈલી બોલ' અને 'ટી શર્ટ' ફેંકવાનું કૃત્ય હોઈ શકે છે.અહીં ઉપર નોંધ્યા મુજબ, ઘટનાની તારીખે રેલવે સ્ટેશન પર હાજર પોલીસ કર્મચારીઓ અને રેલવે કર્મચારીઓ સહિત હજારો લોકોમાંથી, જે લોકો આ ઘટનાને કારણે ઘાયલ થયા હોય અથવા તો ઘટનાના સાક્ષી પણ હોય, તેમાંથી કોઈએ આ વિશે ફરિયાદ કરી ન હતી.આ અદાલતે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા અસાધારણ અધિકારક્ષેત્ર અને ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૪૮૨ હેઠળની અંતર્ગત સત્તાને ધ્યાનમાં રાખીને, એ પણ વિચારવું જરૂરી છે કે જો વિવાદિત ફરિયાદ રદ કરવામાં ન આવે તો અરજદાર સામે સુનાવણી થઈ શકે તે સ્થળના સામાન્ય નાગરિકો માટે તે વાજબી અને ન્યાયી રહેશે કે કેમ, જેને અરજદારને ફરિયાદના સંદર્ભમાં સુનાવણીમાં હાજર રહેવાની જરૂર હોવાને કારણે અસુવિધા ભોગવવી પડશે, જે વ્યક્તિ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે જેનો પ્રશ્નમાં ઘટના સાથે કોઈ સીધો સંબંધ નથી.

૪૦. અહીં ઉપરની ચર્ચાઓ, તર્ક અને તારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતના માનવામાં આવેલા અભિપ્રાયમાં અરજદાર વિવાદિત ફરિયાદને રદ કરવા માટે કેસ કરી શક્યો છે. તેના પરિણામે વડોદરાના ૧૧મા જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ સમક્ષ પેનિંગ ક્રિમિનલ કેસ નંબર ૨૨૬૬૩/૨૦૧૭ તેમજ વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા ૦૨/૦૩/૨૦૧૭ ના આદેશને રદ કરવામાં આવે છે. ક્રિમિનલ વિવિધ.પક્ષમાં જોડાવા માટેની અરજી નંબર ૧/૨૦૨૨ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. નિયમને નિરપેક્ષ બનાવવામાં આવે છે.

(ન્યાયમૂર્તિ નિખિલ એસ. કરિયલ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.